PEMACU INTELEK

Program	Perbincangan Meja Bulat 1 - Agenda Bumiputera: Isu dan Cabaran
Tarikh	9 Februari 2024 (Jumaat)
Masa	10:00 AM - 12:00 PM
Lokasi	Rumah MASA

ISI KANDUNGAN

1. Informasi Program
2. Aturcara Program
3. Laporan Program
4. Biodata Pakar Bidang
5. Transkrip
6. Senarai Kehadiran
7. Gambar Semasa Program
8. Hebahan Media Sosial

BIDA | A PROGRAM BY MDEC

1. INFORMASI PROGRAM (I)

PERKARA	PERINCIAN
Tajuk Program	Perbincangan Meja Bulat 1 - Agenda Bumiputera: Isu dan Cabaran
Pengenalan	Pemerkasaan agenda Bumiputera bermula dari Dasar Ekonomi Baru (DEB) yang diperkenalkan pada tahun 1970. Ia merupakan satu strategi penyusunan semula ketidaksamaan ekonomi dalam kalangan masyarakat pelbagai kaum di negara ini. Menurut data Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM), kesenjangan pendapatan penengah bulanan isi rumah antara Bumiputera dan kaum Cina meningkat hampir empat (4) kali ganda daripada RM497 (1989) kepada RM1971 (2019). Dalam isu pemilikan ekuiti korporat pula, Bumiputera ketinggalan di belakang bukan Bumiputera dan warga asing sejak 50 tahun lalu, dan tidak mencapai sasaran 30% pemilikan ekuiti ditetapkan DEB. Ini menunjukkan bahawa realitinya, Bumiputera masih ketinggalan dari segi pendapatan, pemilikan kekayaan dan taraf sosioekonomi. Ini ditambah dengan impak pandemik COVID-19 yang merubah kestabilan landskap ekonomi, sosial dan politik sejagat - sekaligus menjejaskan kedudukan sosioekonomi Bumiputera di negara ini, yang kekal menjadi antara cabaran utama DEB serta RMKe-12. Kerajaan kini sedang mengatur satu kongres ekonomi Bumiputera bagi menetapkan hala tuju dan pendekatan baharu agenda yang lebih adil, saksama dan inklusif.

1. INFORMASI PROGRAM (II)

PERKARA	PERINCIAN
Objektif program	Secara khusus, objektif RTD ini adalah: 1. Untuk mengumpulkan pakar bidang dan subjek bagi mengupas isu-isu berkaitan permasalahan sosioekonomi bumiputera; 2. Mewujudkan platform untuk pertukaran idea dan pendapat dalam kalangan ahli pakar; dan 3. Untuk mengumpulkan input serta pandangan dalam pendekatan baharu agenda Bumiputera
Platform	Fizikal dan *online*
Tarikh	9 Februari 2024; Jumaat
Masa	10:00 AM - 12:00 PM
Lokasi	Rumah MASA

2. ATURCARA PROGRAM

MASA	PERINCIAN
10:00 AM	Ucapan Alu-aluan dan Pengenalan YBrs. Encik Azril Mohd Amin Ketua Pegawai Eksekutif MASA
10:10 AM	Sesi Perbincangan Moderator: YBrs. Dr. Khalid Abdul Hamid Ketua Bahagian Dasar & Penyelidikan MASA
12:00 AM	Rumusan dan Penutup
12:15 PM	Sesi bergambar Makan tengah hari dan bersurai

3. LAPORAN PROGRAM (I)

PERKARA	PERINCIAN
Laporan Program	Melihat kepada kepentingan pemerkasaan agenda Bumiputera yang sejajar dengan usaha kerajaan dalam mengatur satu kongres ekonomi Bumiputera bagi menetapkan hala tuju dan pendekatan baharu yang lebih adil, saksama dan inklusif, MASA telah menganjurkan satu sesi tertutup Perbincangan Meja Bulat pada 9 Februari 2024 bersama pemegang taruh dan pakar bidang yang berkaitan bagi membincangkan isu-isu dan cabaran baharu dalam pendekatan baharu agenda Bumiputera. Sesi perbincangan tersebut telah dihadiri oleh YBhg. Tan Sri Dato' Seri Dr. Sulaiman Mahbob, Felo Kehormat MASA dan Pengerusi Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia, YBhg. Profesor Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya, YBhg. Profesor Dr. Fatimah Kari, Felo Institut MASA dan Felo Penyelidik, Pusat Dialog Peradaban (PDP), Universiti Malaya, YBhg. Profesor Madya Datuk Dr. Marzuki Mohamad, Ahli Lembaga Pemegang Amanah Institut MASA dan Pensyarah di Jabatan Sains Politik, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia, YBhg. Profesor Madya Dr. Azeem Fazwan Ahmad Farouk, Pengarah Pusat Penyelidikan Dasar dan Kajian Antarabangsa (CenPRIS), YBrs. Dr. Zulkiply Omar, Felo Penyelidik Kanan, Social Wellbeing Research Centre (SWRC), Universiti Malaya, YBrs. Dr. Masoud Yahoo Javad, Pensyarah di Fakulti Ekonomi & Pengurusan, Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM), dan YBrs. En. Erhanfadli Azrai, Ahli Bersekutu MASA dan Pengarah, Kotak Sakti Sdn. Bhd.

3. LAPORAN PROGRAM (II)

PERKARA	PERINCIAN
Laporan Program	Sesi perbincangan tersebut dikendalikan oleh YBrs. Dr. Khalid Abdul Hamid selaku Ketua Bahagian Dasar dan Penyelidikan MASA dan turut disertai oleh YBrs. Encik Azril Mohd Amin selaku Ketua Pegawai Eksekutif MASA. Menerusi sesi perbincangan tersebut, terdapat beberapa cabaran dan isu yang telah digariskan dan diikuti bersama cadangan-cadangan yang boleh diusahakan untuk mengatasi permasalahan yang dihadapi oleh golongan Bumiputera di masa akan datang.
Maklumat Kehadiran	14 orang

4. BIODATA PAKAR BIDANG (I)

YBhg. Tan Sri Dato' Seri Dr. Sulaiman Mahbob

Tan Sri Dato’ Seri Dr. Sulaiman merupakan Felo Kehormat MASA dan Pengerusi Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia (MIDA). Beliau juga merupakan Profesor Adjung di *International Institute of Public Policy and Management* (INPUMA), Universiti Malaya dan di Universiti Tun Razak, di mana beliau mengajar subjek Ekonomi dan Dasar Awam. Beliau menamatkan pengajian peringkat PhD di *Maxwell School of Citizenship and Public Affairs* di *Syracuse University*, Amerika Syarikat pada tahun 1986. Beliau pernah menyandang jawatan sebagai Ketua Pengarah Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri dan selaku Ketua Setiausaha di Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna. Pasca COVID-19, beliau pernah dilantik sebagai Ketua Pegawai Eksekutif, Sekretariat Majlis Pemulihan Negara (MPN) bagi membantu merangka pelan pemulihan negara di bawah Pengerusinya YB Tan Sri Dato’ Muhyiddin Haji Mohd Yassin, mantan Perdana Menteri Malaysia merangkap Pengerusi dan Pengasas Institut MASA. Pada sesi konvokesyen pada tahun 2023, Canselor Universiti Malaya telah menganugerahkan gelaran Ijazah Kehormat kepada Tan Sri Sulaiman sebagai pengiktirafan kepada sumbangan beliau dalam perkhidmatan awam serta peranan penting yang dimainkannya dalam sektor korporat.

4. BIODATA PAKAR BIDANG (II)

YBhg. Profesor Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid

Profesor Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid adalah merupakan Profesor Adjung di Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya. Selain itu juga, beliau juga merupakan Ahli Majlis Perundingan Gaji Negara. Beliau pernah menyandang jawatan sebagai Pengarah Eksekutif bagi Institut Penyelidikan Ekonomi Malaysia (MIER). Beliau telah menamatkan pengajian dalam peringkat PhD dalam bidang ekonomi di *Aberystwyth University, United Kingdom* pada tahun 1989 dan Ijazah Sarjana dalam bidang ekonomi di Universiti Malaya pada tahun 1980. Sebagai penganalisis ekonomi, beliau amat bergiat aktif dalam menghasilkan penulisan dan input berkaitan ekonomi.

4. BIODATA PAKAR BIDANG (III)

YBhg. Profesor Dr. Fatimah Kari

Prof. Dr. Fatimah Kari (PhD) memperoleh Ijazah Sarjana dari Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM), Ijazah Sarjana Muda Ekonomi dari Universiti Leicester, UK dan Ijazah PhD (Ekonomi) dari MSU, Amerika Syarikat. Beliau sebelum ini merupakan pengarah Pusat Pengajian Kemiskinan dan Pembangunan (CPDS), Universiti Malaya. Beliau telah menerbitkan dan menyampaikan banyak kertas ilmiah dalam bidang subsidi dan sektor pertanian, perubahan iklim dan alam sekitar, indeks kemiskinan, dan adopsi teknologi hijau. Beliau juga telah menjadi konsultan untuk beberapa projek konsultansi yang ditaja oleh Kementerian Sumber Asli, Alam Sekitar dan Perubahan Iklim (KeTSA) dan Unit Perancangan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri. Pada masa kini, beliau merupakan Profesor Kehormat di Jabatan Ekonomi, Fakulti Perniagaan dan Ekonomi, Universiti Malaya dan selaku Felo MASA.

4. BIODATA PAKAR BIDANG (IV)

YBhg. Profesor Madya Datuk Dr. Marzuki Mohamad

Datuk Dr Marzuki Mohamad adalah seorang Profesor Madya di Jabatan Sains Politik, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia. Beliau berkelulusan Ijazah Sarjana Muda Undang-Undang dari Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (1998), Ijazah Sarjana Sains Politik dari Universiti Kebangsaan Malaysia (2001) dan Ijazah Doktor Falsafah Sains Politik dari *Australian National University* (2008). Beliau memulakan kerjaya sebagai ahli akademik di Universiti Islam Antarabangsa Malaysia pada tahun 1999. Pada tahun 2009, beliau telah dipinjamkan ke Jabatan Perdana Menteri untuk berkhidmat sebagai Pegawai Khas Kepada Timbalan Perdana Menteri. Selain itu, beliau juga pernah berkhidmat sebagai Setiausaha Politik kepada Menteri Pendidikan (2013-2015), Pegawai Tugas-Tugas Khas Kepada Menteri Dalam Negeri (2018-2020) dan Ketua Setiausaha Sulit Kepada Perdana Menteri (2020-2021). Sebagai seorang ahli akademik, beliau bergiat aktif dalam menghasilkan beberapa penulisan dalam bidang-bidang utama kajian beliau antaranya ialah politik pilihanraya, hubungan kaum, undang-undang dan politik, dan politik Islam.

4. BIODATA PAKAR BIDANG (V)

YBhg. Profesor Madya Dr. Azeem Fazwan Ahmad Farouk

Profesor Madya Dr. Azeem Fazwan Ahmad Farouk adalah merupakan Pengarah di Pusat Penyelidikan Dasar dan Kajian Antarabangsa (CenPRIS), Universiti Sains Malaysia. Beliau memperoleh Ijazah Sarjana Muda (B.A) dalam bidang sains politik dari Universiti DePaul pada tahun 1998 dan menamatkan Ijazah Sarjana dan Ijazah Doktor Falsafah dalam bidang sains politik di Universiti Malaya pada tahun 2006. Beliau pernah menjadi Sarjana Pelawat di pelbagai institusi antaranya ialah Institut Pengajian Asia dan Afrika, *Humboldt University* di Berlin, Pusat Kajian Asia Tenggara di *Northern Illinois University*, dan di Jabatan Sains Sosial, di *University of Fribourg, Switzerland*. Beliau telah melakukan penyelidikan yang meluas mengenai dasar sosial dan ekonomi di Malaysia dan antara penulisan beliau telah diterbitkan oleh jurnal terkemuka di Malaysia antaranya adalah Kajian Malaysia, Akademika, dan Pertanika. Beliau juga kerap menulis untuk ruangan CenPRIS yang muncul dalam *New Sunday Times*.

4. BIODATA PAKAR BIDANG (VI)

YBrs. Dr. Zulkiply Omar

Dr Zulkiply Omar adalah merupakan Felo Penyelidik Kanan di Social Wellbeing Research Centre (SWRC), Universiti Malaya. Beliau berkelulusan Ijazah Doktor Falsafah (PhD) dalam bidang Ekonomi dari *Southern Illinois University*, Amerika Syarikat. Beliau menamatkan Ijazah Sarjana Muda dan Ijazah Sarjana di universiti yang sama. Beliau telah dianugerahkan Sijil Peneraju Pertumbuhan Ekonomi daripada *Harvard Kennedy School of Harvard University, Cambridge*. Beliau pernah dilantik sebagai Felo Penyelidik Kanan di Institut Penyelidikan Ekonomi Malaysia (MIER) dari tahun 2015 hingga 2019. Beliau juga pernah berkhidmat sebagai Timbalan Rektor/Dekan di Institut Pembangunan Pengurusan Singapura (MDIS) di Tashkent, Uzbekistan dari tahun 2012 hingga 2014. Dr. Zulkiply kini merupakan Rakan Urusan Perunding Ekonomi Econsult Sdn.Bhd.

4. BIODATA PAKAR BIDANG (VII)

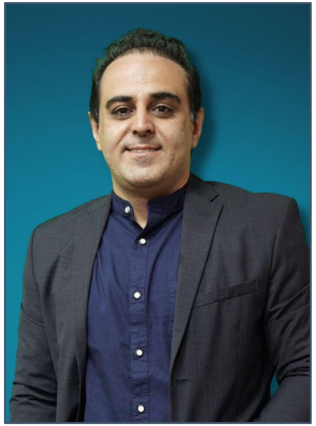

YBrs. Dr. Masoud Yahoo Javad

Dr. Masoud Yahoo Javad adalah merupakan Pensyarah Kanan di Fakulti Ekonomi & Pengurusan, Universiti Kebangsaan Malaysia. Beliau berkelulusan Ijazah Doktor Falsafah (PhD) dalam bidang tenaga dan ekonomi alam sekitar dari Universiti Kebangsaan Malaysia (2016). Beliau menamatkan Ijazah Sarjana Muda di *Mofid University*, Iran pada tahun 2007 dan Ijazah Sarjana di *Tehran University*, Iran pada tahun 2010. Beliau pernah dilantik sebagai Felo Penyelidik Pasca Kedoktoran di *Kharazmi University*, Iran dari tahun 2017 hingga 2023 dan selaku Felo Penyelidik Kanan di Institut Penyelidikan Ekonomi Malaysia (MIER) dari tahun 2016 hingga 2017.

4. BIODATA PAKAR BIDANG (VIII)

YBrs. En. Erhanfadli Azrai

Encik Erhanfadli Azrai merupakan Ketua Pegawai Eksekutif bagi Kotak Sakti Sdn. Bhd. dan juga pengasas bersama bagi *RED ANGPOW*. Beliau juga merupakan salah seorang Ahli Bersekutu MASA. Beliau berkelulusan Ijazah Sarjana dalam bidang Polisi Ekonomi dari *Williams College*, Amerika Syarikat selepas beliau menamatkan pengajian Ijazah Sarjana Muda dalam bidang Kejuruteraan Elektrik dari *Cornell University*, Amerika Syarikat. Sebelum ini, beliau pernah dilantik sebagai Pegawai Khas kepada Menteri di Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri dan bertanggungjawab dalam projek-projek seperti pembangunan koridor ekonomi, Unit Peneraju Agenda Bumiputera dan projek Kereta Api Berkelajuan Tinggi Kuala Lumpur–Singapura. Beliau juga merupakan mantan Naib Presiden Kanan di MARA Corporation yang bertanggungjawab dalam pengendalian sektor hartanah MARA, mempunyai pengalaman sebagai perunding di Iskandar Associates dan bertanggungjawab menjalankan kajian kebolehlaksanaan pasaran dan pembangunan dalam bidang hartanah serta sebagai mantan Penolong Naib Presiden di Khazanah Nasional Berhad dan bertanggungjawab dalam menilai risiko dan peluang pelaburan di Malaysia dan negara-negara ASEAN.

5. TRANSKRIP (I)

BIL.	PERKARA	PERINCIAN
1.	Pengenalan oleh Encik Azril Mohd Amin, Ketua Pegawai Eksekutif, Institut MASA.	Saya ucapkan terima kasih kepada semua kerana sudi menerima jemputan ke Institut Masa Depan Malaysia. Kita sedang meneliti dan mendapatkan maklum balas untuk input mengenai cabaran dan isu-isu bumiputera.
2.	Input dari Dr. Khalid Abdul Hamid, Ketua, Bahagian Dasar & Penyelidikan, Institut MASA	Bismillahirrahmanirrahim Assalamualaikum WBT, terima kasih En. Azril atas pendahuluan dan pengenalan sebentar tadi. Kita ada masa lebih kurang 2 jam, jadi saya akan memperuntukkan masa lebih kurang 1 setengah jam untuk tiga fasa perbincangan. Fasa pertama yang kita akan bincangkan adalah tentang permulaan isu dan cabaran yang merupakan tajuk yang akan kita bincangkan pada hari ini iaitu "Isu dan Cabaran: Sosioekonomi Bumiputera".

5. TRANSKRIP (II)

BIL.	PERKARA	PERINCIAN
2.	Input dari Dr. Khalid Abdul Hamid, Ketua, Bahagian Dasar & Penyelidikan, Institut MASA	Secara latar belakangnya, En. Azril sudah menerangkan peranan dan Institut MASA dan objektif perbincangan kita pada pagi ini. Ianya sejajar dengan Rangka Pelan Rancangan Malaysia Ke-12 yang pada masa ini telah pun ada Kajian Separuh Penggal (KSP) ataupun *Mid-Term Review* yang saya lihat dari penilaiannya tidak menerangkan kedudukan sosio ekonomi Bumiputera dengan jelas. Yang jelas adalah kerja-kerja yang terlaksana dalam Rancangan Malaysia Ke-12, sebanyak 60 peratus belum lagi dilaksanakan, hanya 15 peratus terlaksana manakala lebihan 15 peratus lagi sama ada telah dibatalkan dan sebagainya. Jadi untuk itu, saya kira elok juga kita fokuskan sedikit terhadap data-data berkenaan Rancangan Malaysia Ke-12 selepas ini. Cuma pecahan kepada perbincangan kita adalah dalam tiga bahagian, iaitu difahami menggunakan format *'game changer'* yang dimulakan dengan *'WHY'* ataupun pertanyaan tentang isu dan cabaran itu tadi. *'WHY'* bermakna apakah yang timbul sebenarnya yang menyebabkan struktur sosio ekonomi negara cenderung berat sebelah. Adakah ianya kerana daripada dulu kaum Bumiputera memang perlu ditingkatkan ataupun jauh ketinggalan, iaitu kira-kira 4 kali ganda daripada kaum Cina.

5. TRANSKRIP (III)

BIL.	PERKARA	PERINCIAN
2.	Input dari Dr. Khalid Abdul Hamid, Ketua, Bahagian Dasar & Penyelidikan, Institut MASA	Beberapa perkara terlihat dalam *'WHY'* ini, sama ada isu-isu dan cabaran tersebut akan diwawarkan menerusi beberapa slaid pembentangan ini. Dalam hal ini, jika kita melihat latar belakang negara kita itu sendiri, Malaysia berbanding dengan Korea umpamanya, sebagai satu contoh asas permulaan yang lebih kurang sama dari segi pendapatan KDNKnya pada tahun 1970an. Pada masa ini, kedua-duanya telah berkembang, namun Korea telah berkembang lebih hebat dan tinggi kadar pertumbuhannya berbanding negara kita yang agak sedikit normal sahaja. Walaupun perkembangan kita yang normal, namun terdapat gangguan sedikit terhadap agihan pendapatan. Seperti Korea, bangsanya hanya ada satu sahaja iaitu bangsa Korea tetapi di Malaysia, rakyatnya adalah berbilang kaum, *multiracial country* iaitu kaya etnik Melayu, China, India, Kadazan dan pelbagai lagi di Sabah dan Sarawak. Jadi, yang signifikan di dalam perbincangan ini adalah *inequality*, yang tidak seimbang dalam ekonomi terutamanya adalah dalam kategori B40. Mengikut Rancangan Malaysia Ke-12, ada beberapa isu dan cabaran yang kita letakkan di sini di dalam slaid pembentangan ketidaksamaan tersebut sebagai *declining savings, low competitiveness, lack of capacity, slow wealth creation*, dan sebagainya. Dan yang ketiga, saya sebutkan penekanan terhadap pencapaian KSP Rancangan Malaysia Ke-12 yang mana strategi-strategi yang ditekankan dalam RMKe12 tidak mencapai sasaran diharapkan seperti digariskan dalam Pelan tersebut. Jadi ini agak mengecewakan juga.

5. TRANSKRIP (IV)

BIL.	PERKARA	PERINCIAN
2.	Input dari Dr. Khalid Abdul Hamid, Ketua, Bahagian Dasar & Penyelidikan, Institut MASA	Yang keduanya adalah bahagian *'HOW'*, yang bermaksud apakah kita sudah berjaya melaksanakan setakat ini yang telah mencapai *outcome* atau impak yang kita hasratkan. Contohnya, Dasar Ekonomi Baru (DEB) menyasarkan ekuit 30 peratus, tetapi adakah 30 peratus itu tercapai? Setahu saya, yang terakhir sekali adalah lebih kurang 17 hingga 21 peratus sahaja. Sudah tentu juga peratus ini menambahkan tanda tanya apabila berlakunya pandemik COVID-19 dan sebagainya, menjadikan angka ini sebenarnya meleset lebih dari yang dibayangkan. Yang ketiga adalah bahagian *'WHAT outcome should look like'*. Bahagian *'WHAT outcome'* ini adalah berkaitan dengan apakah trajektori hasrat yang kita idamkan pada tahun 2030 atau 2050 yang kita akan capai. Saya harap ketiga-tiga bahagian ini kita dapat bincangkan dalam masa 2 jam yang diperuntukkan. Jadi, tanpa membuang masa lagi saya memulakan bahagian satu ini dahulu, *'WHY'* bahagian tentang isu dan cabaran dalam agenda Bumiputera. Sekiranya ada yang ingin memulakan, saya dengan segala hormatnya mempersilakan.

5. TRANSKRIP (V)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
3.	Input dari Tan Sri Dato' Seri Dr. Sulaiman Mahbob, Pengerusi Malaysian Investment Development Authority (MIDA), merangkap Felo Kehormat MASA.	*In my opinion, we tend to address poverty projects and to enhance skills dalam banyak program sokongan untuk bumiputera. They are finally involving physical (inaudible) such as construction, schools, hospitals and these worth trillions of Ringgit. Instead of giving these benefits to the people in need, as our objective to the lower income people, the projects are all secured by contractors who are mostly non-Malays. Even the people working with these contractors are also doctors or engineers, with very few of them are Malays and all these projects worth billions in so many sectors in the economy.* *The whole physical asset created as a result of these projects goes to the Chinese owner and supplier, owners of capital assets. To give you an example, when we conducted the Unjuran Ekonomi study at the World Bank, we built 600 thousand hectares (inaudible) of land for development. We built a big engineering project for this cause. About RM2 Billion, I think, increases in production and the benefit goes out to the banking system at the least of 71 per cent.* *The money is still within the economy, or the market system which is controlled by the same owner and it doesn't go out of their system. This matter is also addressed very slowly.*

5. TRANSKRIP (VI)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
4.	Input dari Dr. Khalid Abdul Hamid, Ketua, Bahagian Dasar & Penyelidikan, Institut MASA	*So, basically this is about the ownership of Gross Operating Surplus (GOS) in the economy. The GOS, which is about 65 per cent, is held by the producers and instead the Compensation of Employee (COE) , which is only about 35 per cent. In fact, the latest COE is only 32.7 per cent in 2023. So, the critical part here is that the composition of the GOS is very high on the side of other or different ethnicities. This is confirming why the Bumis had still remained at where they are and very slow to move up the value chains without capital to support them.* *But looking at that Tan Sri, existingly this is the concept of what we called pro-growth and pro-poor which is quite different and interestingly in contrast here. However, both of these concepts are in need of each other. Probably in the distribution programs we have done for so many years, however has not succeeded and they are declining in saving, low competitiveness, lack of capacity, so is there anything or something like that in your mind, Dr. Zulkefly? Probably, if we want to look at the composition of income, such as the state of Selangor could this be translated in terms of numbers. Is it correct that savings among Bumiputera is low. In fact, some researchers like Dr. Muhamad Khalid have seen that Malays' savings are meager although they have something like Tabung Haji, ASB and things like that, but always the composition of the quality of their savings are very low.*

5. TRANSKRIP (VII)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
5.	Input dari Dr. Zulkiply Omar, Felo Penyelidik Kanan, Social Wellbeing Research Centre (SWRC), Universiti Malaya	*I think we already have the data shown and published by the authorities. However, I would like to add, I think it's about the understatement of income. When we look at income distribution, the well-being of the people at the moment can be represented by many indicators, as such household income increases even though it is still below the standard.* *For example, now we have data on retirement age and a lot of* Bumiputera *that involved and based on a survey, a lot that retired and more than 80 percent are considered wealthy. They have property but no income. These are considered the silent issue that we tend to ignore because all this while issue retirement is taken by the family members.* Isu sebegini tidak dikeluarkan. Tapi pada masa yang sama, anak-anak sedang menghadapi masalah kos sara hidup. *Hence, this issue actually is quite serious especially to the retired Bumiputeras. Anda ada harta seperti rumah tetapi tiada pelan persaraan. If we don't address it, the problem will get bigger.* *This is not all about income and distribution, it is more like a moving target. You are still going to continue to inherit this problem.*

5. TRANSKRIP (VIII)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
6.	Input dari Dr. Khalid Abdul Hamid, Ketua, Bahagian Dasar & Penyelidikan, Institut MASA	Terima kasih, Dr. Zulkiply. Saya jemput Prof. Emeritus Datuk Zakariah Abdul Rashid untuk kemukakan sebarang pandangan. Dipersilakan.
7.	Input dari Prof. Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya	Assalamualaikum WBT. Beberapa ketika dahulu, kami di MIER ada buat satu kajian tentang Bumiputera ataupun Melayu. *That was some quite some time ago, maybe the Mid-Term Review of 9th Malaysia Plan*. Kita dapati bahawa memang ada jurang antara Bumiputera and bangsa lain termasuk penilaian *vis-a-vis* Chinese Yuan, dan kita tengok dari segi kejelasannya iaitu *for one ringgit household income of Bumiputera, Chinese will be earning somewhere slightly higher - I can't remember the number maybe 1 dollar 80 cents and 1 dollar 70 cents, something like that and Indian is little bit lower than that income ratio.*

5. TRANSKRIP (IX)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
7.	Input dari Prof. Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya	*However, the Bumiputera had always lagging behind as compared to other races, including Malays*. Dalam kajian itu kami telah menggunakan kaedah *Social-Accounting Matrix (SAM)* untuk melihat sama ada apakah peluang untuk Bumiputera untuk meningkatkan pendapatan isi rumah mereka. Kita buat simulasi dan kita dapati bahawa memandangkan struktur sektor sosio-ekonomi termasuk struktur pembiakan dan struktur pendapatan isi rumah, ia akan mengambil masa lebih kurang, kalau tidak silap saya, 350 tahun lagi untuk Bumiputera untuk menyamai dengan Bukan Bumiputera terutamanya kaum Cina. Dekat sini saya menyatakan maksudnya menyamai ini adalah *ratio one-to-one (1:1)*, tadi saya katakan *one-to-one point six (1:1.6). But that was quite some time ago during the Mid-Term Review of 9th Malaysia Plan*. Tetapi saya tak tahu apa yang berlaku selepas itu.

5. TRANSKRIP (X)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
7.	Input dari Prof. Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya	Nampaknya keadaan sekarang ini saya rasa tidak banyak berubah. Tak tahu sama ada bertambah baik atau bertambah buruk, saya tidak tahu dan tidak dapat agak. Jadi, kesimpulan daripada apa yang saya nampak adalah pariti (1:1) tadi, kita cuba capai itu adalah sangat-sangat mencabar. Ia bukan yang kita boleh harapkan daripada kitaran perniagaan. Maknanya kalau ekonomi kita tumbuh dengan pantas KDNKnya, maka Bumiputera akan dapat merapatkan jurang adalah tidak semestinya begitu. Mungkin jadi lebih baik atau lebih buruk lagi sebab trend-trend yang lepas menunjukkan tidak ada satu trend yang jelas menunjukkan bahawa kita akan bertemu kepada *one-to-one* sebentar tadi. Apa yang saya cuba perkatakan adalah usaha yang dilakukan pada masa-masa yang lepas, tidak banyak meningkatkan secara signifikan pariti dalam pendapatan isi rumah antara Bumiputera, Melayu dengan Cina dan India. Kalau ada pun, kalau kita nampak daripada satu Rancangan Malaysia ke satu Rancangan Malaysia yang lain, ia lebih berbentuk erektik iaitu kadang kala bertambah baik dan kadang kala ia bertambah tidak baik. Jadi, tidak ada satu trend yang jelas yang menunjukkan bahawa pada 350 tahun akan datang, kita akan sampai kepada pariti itu.

5. TRANSKRIP (XI)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
7.	Input dari Prof. Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya	Masalahnya di sini saya nampak dari suatu segi mungkin had model itu sendiri. Bukan kita boleh bergantung kepada kitaran perniagaan, tidak. Bukan eksport kita bertambah baik dan bukan kerana kita punya penggunaan swasta semakin baik atau pun bukan kerana pelaburan kita bertambah baik, bukan kerana perbelanjaan kerajaan kita bertambah baik. Maknanya semua komponen pro bagi perbelanjaan komponen mikro itu tidak begitu jelas menunjukkan yang kita akan mencapai trend penumpuan itu tadi. Tetapi, yang jelas sekali nampak di sini, saya tegaskan sekali lagi, kerana had model, iaitu adalah faktor struktur memperlihatkan orang-orang Melayu dan pekerja Melayu kurang produktivitinya, orang-orang Melayu kurang kemahirannya, jadi orang-orang Melayu kurang dapat menjana pendapatan, kurang tangga gaji dan gajinya lebih rendah dan kurang mendapat mencukupi pendapatan isi rumahnya.

5. TRANSKRIP (XII)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
7.	Input dari Prof. Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya	Pada hari ini pun kita nampak bahawa memang ketaksamaan itu masih lagi wujud dan saya pun tidak berapa jelas sama ada ketaksamaan itu semakin baik atau tidak baik, tetapi saya nampak ketaksamaan tu memang ada. Kalau saya dapati bahawa ketaksamaan antara bandar dan luar bandar makin meluas. Pendapatan isi rumah di bandar tumbuh lebih pantas, lebih tinggi daripada kawasan luar bandar. Kita tahu kawasan luar bandar ini didiami sebahagian besar oleh orang Bumiputera dan orang Melayu. Di situ, mungkin kita boleh buat satu kesimpulan bahawa orang Bumiputera dan orang Melayu pendapatannya mungkin bertambah lebih rendah kerana mereka menduduki kawasan-kawasan luar bandar berbanding kaum Cina dan India. Penyelesaiannya, pekerja Bumiputera harus ditingkatkan gajinya agar pendapatan isi rumah juga dapat ditingkatkan. Kita tahu bahawa gaji merupakan lebih daripada 70 peratus pendapatan isi rumah, sumber-sumber lain kepada pendapatan isi rumah seperti pendapatan pelaburan, pemindahan adalah tidak memadai. Yang menjadi dominan adalah gaji. Oleh itu, gaji pekerja-pekerja Bumiputera dan Melayu mesti diperkasakan. Dan untuk meningkatkan gajinya, maka produktiviti pekerja-pekerja Bumiputera mesti ditingkatkan.

5. TRANSKRIP (XIII)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
7.	Input dari Prof. Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya	Untuk meningkatkan produktiviti pekerja-pekerja Bumiputera, mereka ini mestilah pertama, mempunyai kemahiran yang tinggi dan kemahiran yang baik, ini kita dapati bahawa rata-rata kemahiran di kalangan pekerja-pekerja Bumiputera dan Melayu adalah lebih rendah daripada bangsa-bangsa lain. Dan bagaimana pula nak meningkatkan produktivitinya selain daripada meningkatkan kemahiran? Mereka juga mestilah bekerja dalam satu persekitaran yang mempunyai teknik pengeluaran yang berintensifkan modal seperti macam sekarang ni mereka bekerja dalam bidang-bidang teknik digital dan *Artificial Intelligence (AI)* seperti itu dan saya rasa ini satu pandangan saya sendiri itu saja tapi bukan mudah untuk di dilaksanakan kerana kita dapati bahawa kebanyakan majikan adalah bukan majikan daripada golongan Bumiputera dan bangsa Melayu, mereka adalah daripada bangsa-bangsa lain. Jadi, cabarannya adalah bagaimana kita dapat menyediakan persekitaran pekerjaan yang mana Bumiputera yang berkemahiran tinggi dapat bekerja di dalam suasana teknologi yang kompleks dan tinggi serta juga tidak semestinya bekerja dengan majikan daripada bangsa lain. Kalau dapat, baguslah, tetapi kalau tak dapat dan ia akan menjadi cabaran kepada kita bagaimana kita dapat menyediakan keadaan seperti itu dan saya rasa itu apa yang saya nampak, satu adalah solusinya dan bagaimana kita lakukan bergantung kepada apa-apa model perniagaan yang kita boleh fikirkan.

5. TRANSKRIP (XIV)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
8.	Input dari Dr. Khalid Abdul Hamid, Ketua, Bahagian Dasar & Penyelidikan, Institut MASA	Dalam RMK 12, dah ada pun perkara ini, ia dalam SDG 8 ,9 dan 11 kalau tak silap saya, dan juga SPV, *Shared Prosperity Vision* atau Wawasan Kemakmuran Bersama yang dilaksanakan dalam dua fasa. Dalam itu juga ada Tindakan Pembangunan Bumiputera (TPB) yang mana semua ini, bak kata Prof. tadi, kebanyakannya adalah naratif, menceritakan apa yang sepatutnya kita buat dan sebagainya tetapi dalam lanskap yang berlaku itu fizikal mengikut pada construction seperti yang diperkatakan oleh Tan Sri, di sektor-sektor dan sebagainya. Tidak ada berlaku perubahan struktural dan itu yang saya rasa mungkin Prof. boleh ulas sedikit tentang MSE, Mikro SME kalau Prof. kata ada dulu 70 peratus dalam MSE tu adalah Bumiputera.

5. TRANSKRIP (XV)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
9.	Input dari Prof. Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya	Saya juga berada dalam Majlis Perundingan Gaji Negara dan kita berkesempatan satu ketika dahulu untuk menjalankan satu kajian ringkas dengan mengumpul data-data utama tentang SME dan kita mengumpul data ini daripada penubuhan perniagaan dan 98.5 peratus daripada penubuhan perniagaan kita adalah SME. Bermakna 1.5 peratus daripada penubuhan perniagaan adalah MNC. *So, that is the reality of the structure of businesses in our country. Therefore, out of 98.5 per cent, almost 75 per cent of that number are Micro and Small Enterprises*. Bakinya, anggaran 25 peratus daripada 98.5 peratus itu adalah *Medium Enterprises*. Jadi, apa yang saya nampak bahawa perniagaan Mikro dan Kecil ini, mereka dalam konteks kita kaji tentang gaji minimum, mereka adalah sangat-sangat bermasalah terutamanya Perusahaan Mikro. Sebabnya saya nampak jelas di sini adalah mereka tidak dapat membayar gaji yang tinggi kepada pekerja-pekerja mereka. Keduanya adalah teknologi mereka rendah dan kebanyakan mereka adalah bergiat dalam bidang logistik dan makanan & minuman. Saya anggap mereka ini macam di Sarawak adalah sebagai pembuat kek lapis, ikan kering, keropok lekor, ataupun sebagai peniaga-peniaga di tepi jalan, dan peniaga restoran kecil-kecilan. Perniagaan Mikro ini adalah mereka yang menggajikan pekerja 5 orang dan ke bawah.

5. TRANSKRIP (XVI)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
9.	Input dari Prof. Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya	Kebanyakkan mereka ini adalah Bumiputera. Sebab itulah bila kita kumpulkan mereka ini, mereka bayar gaji yang rendah kepada pekerja-pekerja mereka. Sebagai pengusaha pun, *Operating Surplus* ataupun keuntungan mereka tidak banyak sebab teknologi mereka adalah rendah. *So, when SME talking about export oriented promotion and the digital economy*, tidak banyak yang mengena dan berkaitan dengan mereka. Mungkin yang kebanyakkan SME ini adalah perusahaan sederhana seperti pembuat perabot dan pembuat makanan dan pakaian yang ada tetapi kebanyakan kita tahu bahawa kegiatan-kegiatan ini kebanyakannya adalah bukan Bumiputera dan bukan Melayu. Bukan tidak ada perniagaan Mikro yang berdaya maju tetapi mereka ini lebih kepada bilangan yang kecil yang terdiri daripada penawar perkhidmatan-perkhidmatan profesional sebagai memberi khidmat perakaunan, perkhidmatan perundangan, ataupun sebagai arkitek dan sebagainya. Jadi mereka ini tidak ramai dan mereka ini sangat berjaya dan ada beberapa orang Melayu yang menceburi bidang ini tetapi dari bilangan mereka ini tidak ramai.

5. TRANSKRIP (XVII)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
9.	Input dari Prof. Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya	Tetapi apa yang membentuk pendapatan isi rumah ini, bila kita bercakap soal ini kita lihat angka purata. Bila membentuk pendapatan isi rumah, yang ramai adalah bilangan seperti yang saya katakan tadi penjual-penjual makanan di *food truck* ataupun menunggu expo-expo supaya mereka dapat menyertai expo perdagangan yang biasa kita buat dari semasa ke semasa. Jadi, cabarannya di sini adalah bagaimana kita dapat membantu golongan isi rumah. Tentunya kalau kita katakan 'bantu' ini, ia akan membantu ramai Bumiputera dan Melayu. Maknanya, membantu golongan isi rumah yang kebanyakannya adalah B40 ini tadi supaya dapat meningkatkan produktiviti pekerjanya, dapat meningkatkan gaji dan dapat meningkatkan keuntungan. Ini adalah satu cabaran yang besar kepada kerajaan yang memegang amanah ini, bagaimana hendak melakukannya kerana kalau kita lihat SME apabila dia menyatakan tentang orientasi eksport dan ekonomi digital, saya tidak fikir perkara sedemikian terus relevan kepada golongan MSE seperti ini. Saya boleh katakan 80-90 peratus adalah Bumiputera dan Melayu. Kalau kita dapat bantu mereka dan perkasakan teknologi mereka, yang saya pun tak tahu dengan apa cara, maka kita dapat bantu meningkatkan pendapatan isi rumah dan meningkatkan *converging rate* yang kita perkatakan tadi, untuk disingkatkan. Jadi ini yang saya perkatakan tadi, ini adalah faktor struktur dan polisi yang kita kena lakukan.

5. TRANSKRIP (XVIII)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
10.	Input dari Prof. Dr. Fatimah Kari, Felo Penyelidik, Pusat Dialog Peradaban (PDP), UM, Merangkap Felo Institut MASA.	*I am quite reluctant to talk about inequality and ownership if I don't really have some of the official data like HIES. We know data like HIES is very secretive, it is just so difficult to get assessed. It is just a data that is kept away from us, nobody has access and I think academician like us also suffer because data like household income and so on, if we can get it will be within 30 per cent only. Can you imagine over the years, not many of our PhD holders or Malaysians willing to talk about poverty and equality especially, can get access to the data. So, I think a way forward for us to see the issue of equity Bumiputera, the data must be open to us whether do we like it or not. Whether the data is weak or have loophole, it doesn't matter. As long as our policy is very open. They have been open about the data but quite partial. I think one want to talk about inequality, poverty and ownership, the data should be out open as possible.* *In relation to that, I think at one point of time we used the method of specification like T20, M40 and B40. It has it own weaknesses, I mean if you look at what happened during COVID-19, I think it's still practical mechanism to look at the issue of equity and distribution in this country. My worry is the current government. Why we invent the wheel if the categorization like T20, M40 and B40 work in some ways? All we need is just to fix the weaknesses.*

5. TRANSKRIP (XIX)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
10.	Input dari Prof. Dr. Fatimah Kari, Felo Penyelidik, Pusat Dialog Peradaban (PDP), UM, Merangkap Felo Institut MASA.	*I think I quite like the category T20, M40 and B40, I mean it's a bit focussed. If we improve on the weaknesses and what not, I think it can sort of let us through in terms of how distribution is done and equity has been gained in this country.* *There are one or two things I would like to share, I think yesterday the World Bank just concluded their latest study on inequality and distribution in Malaysia. I think we must grab that document because that is based on the latest data from HIES in 2022. If that can be put to MASA, it will be good because that is part of comprehensive study. They just concluded the final report yesterday,* jadi kita kena berusaha untuk mendapatkan dokumen itu supaya apa yang kita ketengahkan kepada kerajaan nanti akan berdasarkan struktur data yang kukuh dan juga sebagainya. *The other thing I would like to sort of extend what has been told by* Prof. Zakariah, *I think I give up on looking at MSE. I think* Prof. Zakariah *put it rightly on that we have a lot of problems in terms of skills, competent and what not. I mean the problem stays there for the last 10 or 20 years. We don't seem to move but I would like to share one of my small study prior to COVID-19, I look at the Bumiputera that is IT savvy where they have the skills, IT elitist.*

5. TRANSKRIP (XX)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
10.	Input dari Prof. Dr. Fatimah Kari, Felo Penyelidik, Pusat Dialog Peradaban (PDP), UM, Merangkap Felo Institut MASA.	Mereka adalah kumpulan-kumpulan perniagaan orang melayu dan anak-anak muda millenium ini, yang cuba membina modal permulaan dalam bidang IT di negara ini. Mereka tidak terlibat dalam pengedaran barangan IT tetapi lebih kepada pembangunan perisian dan program dan ia mempunyai kaitan dengan banyak perniagaan jenis IT yang bernilai tinggi. Dalam kajian itu, kita tidak lagi melihat kepada isu pemilikan modal golongan ini sebab golongan ini sudah mampu mencari modal dan juga sebagainya tapi apa yang kita kaji pada kajian kecil itu ialah soal nilai mereka, *their values in looking at business ownership and positioning in looking at how they want to work toward unicorn status from a small start up. So it is quite interesting the way they look at the business and don't be surprised that this group is not so dependent on the government. They are quite independent in term of the support and also the capital need.* Malah, ada yang mengatakan, kalau saya masih ingat lagi sebab tak dah tiga tahun berlalu, mereka mengatakan penggantungan kepada kerajaan mendatangkan syarat yang begitu berat sekali kepada mereka. Jadi, kalau mereka bergantung pada kerajaan mereka lebih rugi daripada mereka mencari sendiri di pasaran terbuka, modal dan juga sebagainya. *So, those are the thing which I mentioned which has a lot of bearing in the way will look at how Bumiputera's wealth creation in the future.*

5. TRANSKRIP (XXI)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
10.	Input dari Prof. Dr. Fatimah Kari, Felo Penyelidik, Pusat Dialog Peradaban (PDP), UM, Merangkap Felo Institut MASA.	*I think the last one I would like to share with you is I am from old school of thoughts, old fashioned in terms of many things, in terms of the way I look at economics. So, if I am going to choose any sector in the next 10 or 15 years for the Bumiputera, I would choose rural, rural sector. For a simple reason, rural sector after COVID-19 will not be the same as what we used to have. But of course, I do agree rural sector in the last 40 or 60 years has failed in many ways such as the question of institution, question of involved agency, question of bureaucracy, and so on. So, if there going to be any major or aggressive reforms in terms of Bumiputera's ownership and what are they going to own in the next 10 or 15 years, this is another study that I have done for rural economy i think i did it back in the middle of COVID-19 in which we must look at rural as the new source of proof. We must look at rural as a source of strategic interest in terms of food production, in terms of food security and so on. Whether we like it or not, the problem that we are having now comes into terms of how we trace with the outside world. If we want to be sufficient with our food, therefore rural must be looked upon as how we should turn that sector as what* Prof. Zakariah *has mentioned.*

5. TRANSKRIP (XXII)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
10.	Input dari Prof. Dr. Fatimah Kari, Felo Penyelidik, Pusat Dialog Peradaban (PDP), UM, Merangkap Felo Institut MASA.	*Bumiputera is the one that sort of inherit or live outside the city but I do have quite an interesting finding in term of rural economic studies, in terms of job creation, in terms of wages, in terms of how family own a business can be a good source of future growth for rural economy.* Cumanya kalau kita ingin lihat juga dari segi pengurangan risiko pada ekonomi negara, kita harus memberi ataupun mengetengahkan ekonomi luar bandar ini sebagai satu pengurangan risiko yang perlu kita lakukan. *I am a big fan of reverse migration in terms of all aspects. We talk about labor, we talk about capital, we talk about skilling and what not, I mean to reverse it to the rural then we talk about a new dynamic in terms of rural.* *Of course, we do have a problem with regional institutions. Like KETENGAH, KESEDAR, and KEJORA, those are the institutions that have been there for almost 30 to 50 years and in this situation,* ekonomi luar bandar masih berada pada tahap yang ada sekarang, tidak dapat membangunkan ekonomi Bumiputera di luar bandar. *Therefore, there must be a reason and there must be an effort to look back at these institutions for strategic institutional reform dan sebagainya. If not, the rural will never be given a chance because these are the people, these are the institutions which has been given the trust and mandate to develop the rural areas.*

5. TRANSKRIP (XXIII)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
10.	Input dari Prof. Dr. Fatimah Kari, Felo Penyelidik, Pusat Dialog Peradaban (PDP), UM, Merangkap Felo Institut MASA.	*Of course, the reforms and institutional reform should be looked upon in terms of all other regional like Iskandar Malaysia, ECR, NCR and so on. So, immediate reform should be done among these institutions. Of course, I know two points from me, rural must be looked upon as how we distribute in the next 10 or 15 years. And of course, when we plan rural development never dismiss the mitigation in terms of disruptive economy that we will go through in terms of technology, in terms of diseases, and in terms of whatever things can have an impact like COVID-19.* *We plan the growth of rural areas in the form of disruptive type of economic modeling.* Apa yang merupakan faktor-faktor yang menyebabkan ianya tidak dapat membangun ataupun berada pada kedudukan yang sedia ada. *This is the thing that we need to put on the table, to be addressed.*

5. TRANSKRIP (XXIV)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
11.	Input dari Dr. Khalid Abdul Hamid, Ketua, Bahagian Dasar & Penyelidikan, Institut MASA	Terima kasih Prof. *We are looking forward to having a comprehensive report and also a position where Bumiputera socioeconomic levels are now.* Kita nampak tadi Prof. punya kajian tadi menyatakan 350 tahun lagi dan masih jauh untuk capai sebab struktur itu tidak berubah dan sebagainya. Dan Prof. juga beritahu di sini perihal semasa pun kita masih ada masalah. Saya sebagai orang Melaka pun dah takut kerana tahun depan 2025 akan berlaku katanya kemarau panjang. Dahulunya, Melaka terkenal sebagai 'Melaka Darul Kemarau'. *So, it is coming back now and food security is very important issue to be talked.* Dalam hal ini, mungkin menekan kepada konteks luar bandar, saya rasa ia adalah satu perkara yang sesuai untuk dilakukan segera.

5. TRANSKRIP (XXV)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
12.	Input dari Dr. Masoud Yahoo Javad, Pensyarah di Fakulti Ekonomi & Pengurusan, UKM.	*Thank you for having me here. This is based on my sentiment that I have been living in Malaysia for almost 6 to 9 years. So, this is my concern but not as an economist.* *What I get from this meeting is that we are facing complicated cases because the GDP index is improving, meaning that the situation is going to be better. But what is happening inside is that we are facing a complicated problem in terms of different dimensions, for example ethnics, difference in social class (Top 20, Middle 40 and Bottom 40), different estate, and facing Bumiputera, Chinese, and Indian.* *When I was going to the university, to my office in the morning, I listened to the radio. During that 15 minutes of driving, more than 5 times I heard the word 'MALAYSIA MADANI' and mentioned that the economic framework elevates inclusive growth and equality of opportunity. As an effort to combat inequality, we need to identify what is happening and find the source of inequality and then use some empirical model to overcome the complications.*

5. TRANSKRIP (XXVI)

Bahagian 1: 'WHY'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
12.	Input dari Dr. Masoud Yahoo Javad, Pensyarah di Fakulti Ekonomi & Pengurusan, UKM.	*During the last week, I saw the work of the same research on equality with the Ministry of Economy and DOSM. Surprisingly, when they reach on policy recommendations, it is quite disappointing because it mentioned removing fuel subsidies, raising the tax rate and then supporting the people. There are no clear recommendations for the poor people. The poor people in the Bottom 40 living in East Malaysia. That is the case that we are facing.* *So, we are faced with the huge 4 dimension matrixes in terms of estate, ethnics, occupation (with lower-skill jobs, middle-skill job and higher-skill job). So, what is the policy on poor people living in East Malaysia? And inside the context of Bumiputera, we are facing different apartheid. We are facing the Top 20 Bumiputera that have a good position compared to the Chinese.* *Therefore, we need a modelling or empirical site, a huge matrix, and I hope that we can get support and consultants to solve those problems.*

5. TRANSKRIP (XXVII)

Bahagian 2: 'HOW'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
13.	Input dari Dr. Khalid Abdul Hamid, Ketua, Bahagian Dasar & Penyelidikan, Institut MASA	Dalam RMK 12, ada diletakkan pencapaian bagi kesaksamaan Bumiputera. Sebagai contoh, yang pertama sebelah kiri itu, nisbah pendapatan isi rumah bulanan median Bumiputera kepada Cina 0.88%. Tapi dalam 2022 sebenarnya, jaraknya adalah 1 kepada 71 sen. Dalam Prof punya nilaian tadi 71 sen la ya. Kita tak sampai 1 ringgit sama dengan kaum Cina. Dalam 2025 pun tak capai lagi. Begitu juga dengan median gaji dan upah bulanan, kalau kita nisbahkan, sepatutnya diharapkan pada 2025 median gaji bulanan Bumiputera kepada kaum Cina akan menjadi 1:1, ini daripada 12th MP ya. Daripada penyertaan Bumiputera dalam kategori pekerjaan kemahiran, ini bermakna dari sudut pekerjaan, tidak melebihi 65% daripada jumlah keseluruhan 25% sahaja akan dicapai oleh Bumiputera dalam kemahiran. Kemahiran Malaysia keseluruhannya, 25% pekerja mahir dalam keseluruhan negara. Dalam keseluruhan itu, 65% boleh tak dicapai? Untuk Bumiputera unit pemilik rumah pula, unit kediaman, kita memegang 75% dalam 2025, tak tahu samada mencapai atau tidak tapi inilah data-datanya dan ekuiti korporat yang terakhir sekali itu, 2020 kita dapat 18.4%, tapi kita nak capai macam Selangor. Iaitu kita nak capai 35% pemilikan ekuiti Bumiputera dalam 2025, itu pun dengan COVID, dengan pertukaran kerajaan dan sebagainya, jadi boleh ke kita nak capai 'HOW' ini dalam masa yang pendek sampai 2025.

5. TRANSKRIP (XXVIII)

Bahagian 2: 'HOW'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
14.	Input dari Tan Sri Dato' Seri Dr. Sulaiman Mahbob, Pengerusi Malaysian Investment Development Authority (MIDA), merangkap Felo Kehormat MASA.	*The market structure has not changed. The monopoly, monoxamy and then the middleman, that's the discrepancies. And other things is the government intervention. Government intervention is always a project. This project 65% is made up to supply. Before you get to the result of your intervention, get the qualified people i.e., doctors, engineers, accountants for high poverty in Kelantan, that's upfront. The other thing is that, when you like the production system, even if the market structure has not changed, the large part goes to the businessman. They surpass the prices of and so on. In Kelantan, the government increases income falls into increased production, truncated into dollar cents, goes to the banks, invested in the industrial sector. In 1970, at least 78% of the qualified doctors, engineers and accountants Bumiputera but now it falls 65%. So that part I think we are not successful yet. But how to move forward? What's up with the intervention? How to intervene?*

5. TRANSKRIP (XXIX)

Bahagian 2: 'HOW'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
15.	Input dari En. Erhanfadli Azrai, Pengarah, Kotak Sakti Sdn. Bhd., Merangkap Ahli Bersekutu MASA.	*I think, intervention government out of 100% of GDP that we get every year, government only spends about 30% of the GDP, from that 30%, 20% goes to development expenditure, in fact it's actually only 6% of GDP goes to intervention. 6% of GDP development expenditure. Which means that's the only tool, that we have to intervene in the market. Not through regulations, but through programs. If we take your assumptions, that we only take about 3-4% of profits from those activities goes to Bumiputera for example, if all the development expenditure goes to Bumputera, this is like less than 1% of GDP that goes to Bumiputera through government intervention.* *Which means that, the more we do this, the more backwards we become. Putting in perspective. I can't remember a paper, there is a study in the US that shows inequality between migrant families, Asean-American, Malaysian-American, Thai-American and a lot of ethnic comparison. And if we compare the Malays to Malaysian context, which is the Chinese, about similar. Because the migrants always have a much higher income than the natives. I mean, can we go beyond the native-immigrant mentality?*

5. TRANSKRIP (XXX)

Bahagian 2: 'HOW'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
16.	Input dari Dr. Zulkiply Omar, Felo Penyelidik Kanan, Social Wellbeing Research Centre (SWRC), Universiti Malaya	Saya rasa, kita selalu tengok nisbah kan? dan kita akan buat dalam nisbah. Apa kita patut buat, saya boleh buat satu analogi macam kita buat bola, liga super, kira kalau orang Melayu ini tak berapa bagu, kita paksa dia masuk liga super. Intervensi dari kita, suruh mereka bertanding, berdaya saing ataupun kita masukkan mereka dalam liga yang bawah dulu. Makna intervensi ni macam Prof Fatimah katakan tadi, dan kita tengok Bumiputera ni dia banyak penglibatan sektor ekonomi mana? Jadi sebab apa sektor itu dia tak majukan? *Intervention should have to look back from the roots.* Sebab sektor tak berkembang dengan lebih meriah. Jika kita nak masukkan mereka dalam sektor yang mereka tidak mahir, maknanya masa untuk kita bertukar. *We force them to compete in the area they are not good at. At the same time, we should empower them in the sector they are good at.* Contoh macam di luar bandar tadi kan. Maknanya, pemerkasaan dan intervensi harus banyak di sektor itu. Dalam intervensi kita bukan setakat kita bagi tunai secara langsung dan sebagainya kita patut memperkasakan mereka. Saya rasa kita kena fokus yang itu dahulu. Mungkin kita boleh rujuk semula Lembaga Pembangunan Bandar. *The idea of how to empower and support them with the SME and Micro business and develop an action plan regarding this.*

5. TRANSKRIP (XXXI)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
17.	Input dari Dr. Khalid Abdul Hamid, Ketua, Bahagian Dasar & Penyelidikan, Institut MASA	Oleh kerana pengurusan masa, elok kita mulakan perbincangan bahagian yang ketiga, dalam *'What outcome should look like' - it says something like an outlook or trajectory or what do we aspire things to be happening.* Dekat sini tadi dah ada nombor semua, tak tahu capai ke tak capai itu pun susah kita nak analisis sebab takde data-data peningkatan. Slaid seterusnya menunjukkan target TPB 2030, Tindakan Pembangunan Bumiputera oleh TERAJU, diletakkan jumlah-jumlah sumbangan dan sebagainya yang patut dicapai. *Mungkin ini boleh di kira melalui CGE.* Di slaid seterusnya, ini adalah beberapa isu semasa yang kita ada. Kami mempunyai analisis tahap mikro yang perlu kita tengok. Kita perlu juga tengok sosio ekonomi for the Bumiputera komuniti terutamanya melalui COVID 19, sama ada makin lama bertambah baik ataupun makin lama makin merudum. Yang ini kita tak dapat tahu walaupun dah disuntik vaksin. Sama ada Melayu Bumiputera ini semakin naik atau turun.

5. TRANSKRIP (XXXII)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
17.	Input dari Dr. Khalid Abdul Hamid, Ketua, Bahagian Dasar & Penyelidikan, Institut MASA	*Next one, to evaluate achievement and challenges faced by Bumiputera in achieving objectives of the NEP.* Sekurang-kurangnya NEP 30% ekuiti dalam sektor korporat, pendapatan dan sebagainya. Dalam slaid seterusnya, kita ada banyak persoalan dan cabaran tadi yang ada nak diselesaikan dalam RMK 12. Ada tak satu pelaksanaan model yang lebih berkesan dan tuntas yang boleh membawa komuniti bumiputera ini ke hadapan ataupun sekurang-kurangnya selari antara kaum Melayu dan Cina. *The outcome should look like this, an effective mechanism in uplifting Bumiputera socioeconomic, efficient programs and initiatives in uplifting thresholds, and effective implementations.*

5. TRANSKRIP (XXXIII)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
18.	Input dari Prof. Madya Dr. Azeem Fazwan Ahmad Farouk, Pengarah Pusat Penyelidikan Dasar dan Kajian Antarabangsa (CenPRIS), USM.	*My input regarding this is, primarily based on my experience in doing research on Penang Bumiputera. I think when we talk about Bumiputera we cannot avoid talking about Penang. Because Penang is the only state in Malaysia that has a dedicated unit set up by Tun Abdul Razak in 1974 to assist the Bumiputera so if we talk about state intervention on behalf of Penang is is the classic example of state whereby the Bumiputera has been assisted since 1974 and yet, in terms of median household income is the Bumiputera household income is the lowest in the state of Penang and I think all of us are fully aware that in Penang, the economy driven by two sectors manufacturing and services. So, I totally agree with what* Professor Zakariah, *as mentioned earlier we cannot rely on the business cycle to improve the Bumiputera community because as the case of Penang has demonstrated, you know manufacturing has been in Penang, the free trade zone has been in Penang since the 1960s and the Bumiputera participation in the manufacturing sector has been very small. We cannot find a Bumiputera subcontractor to the multinational corporation in Penang.*

5. TRANSKRIP (XXXIV)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
18.	Input dari Prof. Madya Dr. Azeem Fazwan Ahmad Farouk, Pengarah Pusat Penyelidikan Dasar dan Kajian Antarabangsa (CenPRIS), USM.	*So I think we need to look at the structural issues even in Penang and we need to find ways and means to assist the Bumiputera because all this while, the intervention that was done by the state in Penang through* Majlis Pembangunan Bumiputera *has not shown any positive results. So I think there are many issues that we can explore if we look at Penang and see whether the situation that is happening at the national level has any similarity to what is going on in Penang. And the Bumiputera community in Penang, the percentage is about 47%, so it is the single biggest ethnic group in Penang and yet they have not been able to participate in the economy in Penang whether through the manufacturing or the services industry.*
19.	Input dari Dr. Khalid Abdul Hamid, Ketua, Bahagian Dasar & Penyelidikan, Institut MASA	*As you know the other state has Malay reserved land for the ownership of Malays but there is no Malay reserved land in Penang right?*

5. TRANSKRIP (XXXV)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
20.	Input dari Prof. Madya Dr. Azeem Fazwan Ahmad Farouk, Pengarah Pusat Penyelidikan Dasar dan Kajian Antarabangsa (CenPRIS), USM.	*There is no Malay reserved land in Penang. But Penang has fortunately for Penang Bumiputera community there is a lot of Waqf land. I think the Bumiputera institutions have not been able to monetize the Waqf land in Penang. But UDA has successfully developed a Waqf development in the mainland. So there is some movement towards that in utilizing Waqf as a means to assist the Bumiputera but there is no Malay reserved land in Penang.*

5. TRANSKRIP (XXXVI)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
21.	Input dari Datuk Dr. Marzuki Mohamad, Pensyarah di Jabatan Sains Politik, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (International Islamic University Malaysia (IIUM), Merangkap Ahli Lembaga Pemegang Amanah Institut MASA.	Mungkin dalam kita bincang ekonomi Bumiputera ini, *we don't address the elephant in the room.* Kita bercakap tentang campur tangan kerajaan, *NEP is basically a government intervention,* Tan Sri menyebutkan berkaitan struktur, bagi saya struktur tidak memberi kelebihan kepada Bumiputera. Kita bercakap soal gaji misalnya, gaji ini banyak dalam sektor swasta, bukan dalam sektor kerajaan. Dalam sektor swasta ini kita tahu banyak penubuhan perniagaan ini dikuasai oleh bukan Bumiputera. Dalam dasar NEP apa yang dijayakan adalah soal pekerjaan. Kita dah tubuhkan berapa banyak belia profesional, jurutera, doktor, peguam, akauntan. Dan akhirnya mereka ini akan berkhidmat di mana? dalam sektor swasta kerana peluang-peluang yang ada macam di Penang. Saya nak bagi contoh di Penang, macam Dr Azeem kata di Penang itu sektor utama pembuatan dan perkhidmatan, ini menjadi sektor hab pertumbuhan ekonomi yang besar kepada negara. Tetapi penglibatan Bumiputera, macam disebutkan, tiada Bumiputera subkon untuk semua MNC dan kita kena tengok dalam struktur MNC itu siapa yang menguasai dalam pihak atasan MNC itu, kenapa tidak ada orang Bumiputera yang jadi subkon.

5. TRANSKRIP (XXXVII)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
21.	Input dari Datuk Dr. Marzuki Mohamad, Pensyarah di Jabatan Sains Politik, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (International Islamic University Malaysia (IIUM), Merangkap Ahli Lembaga Pemegang Amanah Institut MASA.	Bercerita mengenai pengalaman saya, abang ipar saya adalah jurutera di Penang, tapi sudah berhenti, sekejap sahaja bekerja dan isteri saya adalah seorang peguam, bekerja di Penang dan di firma guaman yang dimiliki oleh bukan orang Melayu. Ada diskriminasi rupanya. Kalau peguam Cina dan Kristian, dia punya bonus itu paling tinggi dan gaji pun paling banyak. Cina nombor satu, kemudian Kristian, kemudian Indian, Melayu bawah sekali, dari segi gaji dan bonus. Faktor diskriminasi dalam sektor swasta ini tidak boleh kita tangani, jadi selama itu lah gaji Bumiputera, walaupun mereka ini bagus dari segi buat kerja, skills ada, tapi dari segi pendapatan mereka tak capai. Contoh macam peguam dalam satu firma, buat kerja yang sama, beban sama, kualifikasi sama, tetapi gaji dan bonus berbeza. Makin lama bekerja orang Melayu makin kebelakang, orang bukan Melayu makin kedepan. Dari segi pendapatan. Jadi saya nampak selagi mana kita tidak *'address this elephant in the room'*, orang selalu bercakap soal diskriminasi, NEP satu dasar yang mendiskriminasi orang bukan Melayu tetapi dalam amalan di dalam pasaran yang dikuasai orang bukan Melayu, diskriminasi itu lagi besar.

5. TRANSKRIP (XXXVIII)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
21.	Input dari Datuk Dr. Marzuki Mohamad, Pensyarah di Jabatan Sains Politik, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (International Islamic University Malaysia (IIUM), Merangkap Ahli Lembaga Pemegang Amanah Institut MASA.	Dalam kerajaan kita tak boleh diskriminasi, kalau gaji dia M41, bonus dia akan sama, tak boleh diskriminasi. Tetapi dalam sektor swasta, diskriminasi itu boleh berlaku kerana gai dan bonus itu ditentukan oleh majikan. Jadi bagaimana kita nak tangani isu ini? adakah intervensi itu melalui undang-undang misalnya ada akta diskriminasi dalam sektor swasta? untuk menentukan dari segi gaji tidak boleh ada berbeza-beza. Kalau sebelum ini tidak silap saya, pensyarah UKM, ada buat kajian tentang diskriminasi dalam sektor swasta dari segi pengambilan pekerja. Adakah kita ada data-data dan kajian-kajian yang dibuat dari segi bayaran gaji dan bonus pekerja-pekerja Bumiputera, adakah terdapat diskriminasi? Saya ingat ini adalah komponen paling besar sekali yang perlu kita lihat. Dalam sektor luar bandar, macam yang Tan Sri sebut tadi, pembekalan, pemilik rantaian bekalan itu akan dapat lebih awal, macam projek-projek di Felda, dibuat untuk meningkatkan ekonomi masyarakat Bumiputera tetapi dia punya perbelanjaan modal itu banyaknya pergi kepada bukan Bumiputera. *I think we need the courage to address this issue*. Saya tak nampak, malah di kalangan ahli politik, tak ada yang bercakap soal diskriminasi dalam sektor swasta, tak ada yang mengambil berat tentang isu ini. *Moving forward I think we need to look at this issue more seriously.*

5. TRANSKRIP (XXXIX)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
22.	Input dari Prof. Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya	Sepanjang perbincangan kita ini, kita berpura-pura tahu siapa Bumiputera, kita kenal mereka ini dahulu, dan mungkin agaknya kita menganggap bahawa Bumiputera ini, adakah orang melayu yang dominan dari segi bilangan dia? Bagaimana tentang yang berada di Sabah dan Sarawak? Kita mesti ingat bila kita nak menjalankan satu dasar ini, dasar ini sebahagian daripada dasar ekonomi negara Malaysia. Jadi baru-baru ini kita pun melihat bahawa peranan Sabah dan Sarawak juga sangat penting dalam pembangunan ekonomi negara dalam kita nak mencapai negara berpendapatan tinggi dan negara maju. Begitu juga di Semenanjung, Bumiputera di Semenanjung yang berada di Pantai Barat daripada mereka yang berada di Pantai Timur agak berbeza dengan mereka yang berada di di Lembah Klang. dan mereka yang ada di Kedah, Kelantan dan Terengganu berbeza sosio ekonominya saya rasa yang ini saya pun tak berapa faham sangat. Mungkin saya akan jadi maknanya dia kita kena kita kena kaji benar-benar secara mendalam, baru kita tahu potensi kita sejauh mana kita boleh bergerak yang tadi kita katakan kita nak meningkatkan produktivitinya nak meningkatkan gajinya saya beberapa kali terlibat dalam perancangan dan ekonomi bagi negeri-negeri di Malaysia. Saya nampak berbeza sedikit sebabnya struktur ekonomi negeri tu berbeza.

5. TRANSKRIP (XL)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
22.	Input dari Prof. Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya	Di Sabah dan di Sarawak lagi berbeza, Sarawak mereka banyak terlibat dalam minyak dan gas, di Sabah banyak dalam ladang kelapa sawit dan ramai dari Bumiputera ini bukan orang Melayu di sana. Jadi saya tak pastilah sama ada kita benar-benar faham atau tidak ciri-ciri Bumiputera jadi sebab itu dalam kajian saya pada dulu kita pisahkan antara Bumiputera Melayu dengan Bumiputera bukan Melayu itu dengan dengan anggapan bahawa Bumiputera Melayu ini besar. Tapi saya tak tahu sekarang ni, jadi saya minta supaya kita buat satu kajian yang lebih mendalam supaya kita benar-benar tahu siapa yang kita nak bantu. Berkenaan dengan gaji, kita mengalami masalah gaji yang rendah di peringkat kebangsaan iaitu nisbah CE kita ataupun labelkan bahagian pendapatan kita lepas COVID dah turun sekali rendah dan makan dan ketaksamaan antara gaji pekerja Bumiputera dan bukan Bumiputera sangat ketara sekali seperti dalam slaid yang kedua yang ditunjukkan, dan saya tak fikir kita akan boleh capai pada tahun 2025. Jadi saya rasa lepas COVID ini, saya rasa yang teruk sekali ialah pekerja-pekerja Bumiputera dan kerana mereka ni adalah terdedah dan mereka inilah golongan rentan. Maksud saya kerana kemahiran mereka rendah, mereka terlibat dalam kegiatan ekonomi perniagaan kecil dan mikro terutamanya SME, jadi mereka ini ialah paling rentan dan paling terdedah dalam apa-apa juga penurunan dalam kitaran perniagaan kita.

5. TRANSKRIP (XLI)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
22.	Input dari Prof. Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya	Sebab tu saya katakan tadi satu-satunya penyelesaian yang kita boleh nampak ialah, kita mesti lakukan sesuatu dalam apa ni dalam agenda pembaharuan struktur kita, kita mesti ada seperti ini. Barulah kita boleh meningkatkan pendapatan Bumiputera. Kita kena kenal siapa yang kita nak kena tolong ini dan mereka ini bukan saja terpisah tadi, mereka ni boleh dikenal pasti dengan jelas melalui ketaksamaan wilayah kerana Bumiputera banyak berkumpul di kawasan-kawasan Wilayah Malaysia Timur, Sabah, Sarawak dan juga di negeri-negeri tertentu di Semenanjung seperti Kedah, Perlis, Kelantan, Terengganu dan Pahang. Bagi isu diskriminasi ini pula, istilah diskriminasi ini agak tidak begitu menyenangkan bila kita dengarkan, dah tentu bila kita bawa idea ini ketengah, dia akan mengundang pelbagai masalah nanti terutama dalam keadaan sekarang ini. Perbezaan upah dari perbezaan gaji di disebabkan oleh kemahiran yang berbeza, saya katakan tadi pekerja-pekerja Bumiputera mereka ni dari segi tahap kemahirannya lebih rendah daripada pekerja bangsa lain. Jadi kalau mereka menerima gaji yang berbeza adakah itu kita nak panggil dia sebagai diskriminasi?

5. TRANSKRIP (XLII)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
22.	Input dari Prof. Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya	Jadi kalau kita pandang dia sebagai satu diskriminasi maka kita akan membawa satu perbahasan yang lebih sensitif lagi. Tapi kalau kita bawa perbahasan itu dari segi kemahiran, seperti ditunjuk dalam slaid yang kedua bahawa kemahiran di Bumiputera adalah lebih rendah dalam 60% berbanding dengan yang bukan Bumiputera jadi gaji dibayar mengikut kemahiran, apakah itu diskriminasi? saya tak fikir itu satu diskriminasi. Bukan saya mahu menafikan bahawa diskriminasi itu tak wujud tapi kita punya mindset perbahasan kita itu saya rasa kena lebih berhati-hatilah.

5. TRANSKRIP (XLIII)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
23.	Input dari Datuk Dr. Marzuki Mohamad, Pensyarah di Jabatan Sains Politik, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (International Islamic University Malaysia (IIUM), Merangkap Ahli Lembaga Pemegang Amanah Institut MASA.	Kalau saya boleh nak sambung lagi, yang saya sebutkan tadi adalah pengalaman saya sendiri, bila saya sebutkan isteri saya, bila saya nampak dalam firma itu, kelulusan sama, kemahiran sama, dari segi beban tugas sama, kadang-kadang lebih terbeban lagi daripada yang bukan Melayu. Jadi saya rasa kita, memang la sensitif, itulah saya kata tadi, '*its an elephant in the room*', kita taknak sebut kerana kita rasa isu itu menimbulkan rasa kurang senang. Saya taknak kita buat andaian bahawa orang Melayu menerima upah yang rendah kerana kemahiran mereka rendah. Saya rasa tak betul dan tak tepat, itu andaian kita. Tapi apa yang berlaku di luar sana adalah, diskriminasi itu wujud. Ada satu kajian yang dibuat oleh UKM, menghantar CV yang sama, cuma nama sahaja bertukar iaitu nama Melayu dan nama bukan Melayu, yang diterima adalah yang bukan Melayu. Walaupun CV dan kelulusan yang sama. Jadi saya ingat, kita mesti berani menangani isu ini. Kita tidak boleh mengatakan bahawa ini adalah perkara yang kurang senang untuk disebut dan kita tak perlu sebut. Saya rasa selama-lamanya kita tak dapat menyelesaikan permasalahan ini.

5. TRANSKRIP (XLIV)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
23.	Input dari Datuk Dr. Marzuki Mohamad, Pensyarah di Jabatan Sains Politik, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (International Islamic University Malaysia (IIUM), Merangkap Ahli Lembaga Pemegang Amanah Institut MASA.	Kita mesti mempunyai keberanian untuk mengatakan mengenai perkara ini, tak kira lah dalam Majlis Gaji Kebangsaan seumpamanya. Saya rasa penyelidik kita kena buat kajian berkenaan ini. Ada tak data-data, yang saya sebut tadi itu mungkin anekdot berdasarkan pengalaman peribadi tapi kemungkinan perkara itu berlaku secara meluas di dalam pasaran. *We have to address this issue.* Kalau kita sentuh campur tangan kerajaan sahaja, dia punya peratus GDP itu sangat rendah, kerana ia banyak berlaku di pihak swasta. Kita tak menangani diskriminasi dalam sektor swasta terhadap Bumiputera, jadi selama-lamanya lah Bumiputera Melayu, semakin ketinggalan jauh. Itu maksud saya. Terima kasih.

5. TRANSKRIP (XLV)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
24.	Input dari Dr. Zulkiply Omar, Felo Penyelidik Kanan, Social Wellbeing Research Centre (SWRC), Universiti Malaya	Tapi saya rasa isu itu sahaja tak akan menyelesaikan masalah besar sekarang. Sebabnya sekarang ini, isunya kita tak ada majikan Melayu kan? tiada Kapitalis Melayu. Isu paling besarnya sekarang adalah isu struktur sistem itu tadi. Sebab kalau majikan Melayu pun, dia akan buat benda yang sama juga. ia akan berulang juga. Jalan keluar untuk masalah ini adalah kita kena cipta lebih ramai majikan Melayu.

5. TRANSKRIP (XLVI)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
25.	Input dari Datuk Dr. Marzuki Mohamad, Pensyarah di Jabatan Sains Politik, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (International Islamic University Malaysia (IIUM), Merangkap Ahli Lembaga Pemegang Amanah Institut MASA.	Sebab itu kalau kita tengok, kita ada ada dasar BCIC yang mana dasar macam mana nak tubuhkan komuniti Bumiputera ini. Tapi sejauh mana kita dah membentuk komuniti Bumiputera ini? Kalau kita tengok kontrak kerajaan, ada orang kata perniagaan Melayu ini bergantung kepada kontrak kerajaan, cuba kita tengok kontrak kerajaan, yang ber billion-billion itu semua kaum Cina punya taikun yang dapat bukan orang Melayu pun. Semua kontrak besar daripada kerajaan, yang dapat semua taikun Cina.

5. TRANSKRIP (XLVII)

Bahagian 2: 'WHAT OUTCOME SHOULD LOOK LIKE'		
BIL.	PERKARA	PERINCIAN
26.	Input dari Dr. Zulkiply Omar, Felo Penyelidik Kanan, Social Wellbeing Research Centre (SWRC), Universiti Malaya	Bagi saya, yang pentingnya dalam isu adalah, peluang yang diberikan pada Bumiputera kita. kadang-kadang, orang itu ada kemahiran, tetapi tiada peluang. Walaupun secara umum kita cakap orang Melayu mampu melakukannya, tetapi hakikatnya tiada peluang.

6. SENARAI KEHADIRAN

BIL	NAMA	ORGANISASI
1	Tan Sri Dato' Seri Dr. Sulaiman Mahbob	Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia (MIDA)
2	Profesor Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid	Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya
3	Profesor Dr. Fatimah Kari	Pusat Dialog Peradaban (PDP), Universiti Malaya
4	Profesor Madya Datuk Dr. Marzuki Mohamad	Universiti Islam Antarabangsa Malaysia
5	Profesor Madya Dr. Azeem Fazwan Ahmad Farouk	Pusat Penyelidikan Dasar dan Kajian Antarabangsa (CenPRIS), Universiti Sains Malaysia
6	Dr. Zulkiply Omar	Social Wellbeing Research Centre (SWRC), Universiti Malaya
7	Dr. Masoud Yahoo Javad	Universiti Kebangsaan Malaysia
8	En. Erhanfadli Azrai	Kotak Sakti Sdn. Bhd.
9	Tuan Azril Mohd Amin	Institut Masa Depan Malaysia (MASA)
10	Dr. Khalid Abdul Hamid	Institut Masa Depan Malaysia (MASA)
11	En. Rozaman Ismail	Institut Masa Depan Malaysia (MASA)
12	Cik Nur Zalikhaa' Zainal Abidin	Institut Masa Depan Malaysia (MASA)
13	En. Muhammad Fadzil Anif	Institut Masa Depan Malaysia (MASA)
14	En. Muhammad Fikri Farudin	Institut Masa Depan Malaysia (MASA)

7. GAMBAR SEMASA PROGRAM (I)

7. GAMBAR SEMASA PROGRAM (II)

7. GAMBAR SEMASA PROGRAM (III)

7. GAMBAR SEMASA PROGRAM (IV)

7. GAMBAR SEMASA PROGRAM (V)

8. HEBAHAN MEDIA SOSIAL (I)

8. HEBAHAN MEDIA SOSIAL (II)

8. HEBAHAN MEDIA SOSIAL (III)

8. HEBAHAN MEDIA SOSIAL (IV)

institutmasa

institutmasa Pada 9 Februari 2024, Institut Masa Depan Malaysia (MASA) telah menganjurkan satu sesi tertutup Perbincangan Meja Bulat bersama pakar-pakar ekonomi bagi membincangkan permasalahan isu serta cabaran yang dihadapi oleh golongan Bumiputera di Malaysia.

Antara yang hadir pada sesi tersebut adalah :
1. YBhg. Tan Sri Dato' Seri Dr. Sulaiman Mahbob, Felo Kehormat MASA dan Pengerusi Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia (MIDA);
2. YBhg. Profesor Emeritus Datuk Dr. Zakariah Ab. Rashid, Profesor Adjung, Pusat Pengajian Pembangunan Ungku Aziz, Universiti Malaya;
3. YBhg. Profesor Dr. Fatimah Kari, Felo Institut MASA dan Felo Penyelidik, Pusat Dialog Peradaban (PDP), Universiti Malaya;
4. YBhg. Profesor Madya Datuk Dr. Marzuki Mohamad, Ahli Lembaga Pemegang Amanah Institut MASA dan Pensyarah di Jabatan Sains Politik, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia;
5. YBhg. Profesor Madya Dr. Azeem Fazwan Ahmad Farouk, Pengarah Pusat Penyelidikan Dasar dan Kajian Antarabangsa (CenPRIS), Universiti Sains Malaysia;
6. YBrs. Dr. Zulkiply Omar, Felo Penyelidik Kanan, Social Wellbeing Research Centre (SWRC), Universiti Malaya;
7. YBrs. Dr. Masoud Yahoo Javad, Pensyarah di Fakulti Ekonomi & Pengurusan, Universiti Kebangsaan Malaysia; dan
8. YBrs. En. Erhanfadli Azrai, Ahli Bersekutu MASA dan Pengarah, Kotak Sakti Sdn. Bhd.

Sesi perbincangan tersebut dikendalikan oleh YBrs. Dr. Khalid Abdul Hamid selaku Ketua Bahagian Dasar dan Penyelidikan MASA dan turut disertai oleh YBrs. Encik Azril Mohd Amin selaku Ketua Pegawai Eksekutif MASA.

View insights | Boost post

Liked by **azrilm.amin** and **14 others**
February 9

Add a comment... Post

INSTITUT MASA DEPAN MALAYSIA

#MAKMURBERSAMA

- INSTITUTMASA.COM
- info@institutmasa.com